

EEEH Dergi

Eşit, Erişilebilir, Engelsiz Hayat

Sayı: 43

Eylöl 2017

Editörler: Elif Emir Öksüz, Deniz Aydemir Döke, Meral Sözen.

Yazım Denetimi: Gülcan Altun, Pınar Yavuz.

Web Sorumlusu: Burak Sarı.

Ses Teknik Destek: Engin Albayrak.

Yayınlayan: Engelsiz Erişim Derneği.

İletişim Bilgileri:

Web: <http://eeeh.engelsizerisim.com>

E-posta: eeehdergi@gmail.com

Facebook: www.facebook.com/eeehdergi

Twitter: www.twitter.com/eeehdergi

İçindekiler

İçindekiler	2
Editörden	3
“Pollyanna” Kitabı Üzerinden Sakatlık Algısının İnşası.....	5
Bir Raporun Düşündürdükleri	10
Bayan Halimle.....	14
Amerika Körler Basımevini Ziyarete Ne Dersiniz?	17
Sporla Tanışmak.....	20
Uçmak, Zamanın Durduğu An.....	23
Kışa Hazır mıyız?	26

Editörden

EEEH Dergi'den herkese merhaba,

Merak ve keyifle okuyacağınız 43. sayımızla karşınızdayız. Yaz rehavetinden çıkmaya çalıştığımız bu ay dergimizde, sizleri de harekete geçirebilecek çok ilginç paylaşımlara yer verdik.

Hemen müthiş bir analizle başlayalım. Sevgili Engin Yılmaz'ın öğrencileri bu ay dergimizde konuk yazarlarımız oldu. Toplumun engelliliğe ilişkin olumsuz bakış açısını meydana getiren çok somut bir örneği incelemek ister misiniz? Engelliliğin bu denli doğrudan hedef alınması sizi de şaşırtacak.

Engellilere yönelen olumsuz bakış açısının, olumsuz davranışlara da dönüşmesi beklenmeyen bir durum değildir herhalde. Sevgi Mart geçen ay detaylarını sunduğu, engellilere yönelik kötü muamele hakkındaki raporu yorumluyor bu ay bizlere.

Sıradan olanı olağanüstü karşılayıp, tepki verilmesi gerekenlere de kayıtsız kalan toplumun çoğunluğuna karşı, Meral Sözen sıradan bir günün sıra dışı izlenimlerini paylaşıyor.

Uzarlarda bir yerlerde de olsa, "iyi şeyler de oluyor" demek isterseniz Elif Emir Öksüz'le bir gezintiye çıkalım.

Bir güzel faaliyet de ülkemizden! Herkesin, yaşamının bir yerine dâhil etmesi gereken bir etkinlik spor. Konuk yazarımız Abdurrahman Aydın, engellilerin spor alanında ihtiyaç duyacağı her türlü bilgiyi sunuyor bize.

Çılgınca bir hayalin nasıl gerçekleştiğini öğrenmek isterseniz, konuk yazarımız Bilge Özel'in eşsiz deneyimine kulak verin mutlaka.

Ayakları yere basmak isteyenlerdenseniz hatırlatalım, Eylül ayı geldi ve önümüz kış. Gülcan Altun öyle bir turşu tarifi veriyor ki, açken okunduğunda nelere sebep olabileceğini öngöremiyoruz.

Önümüzdeki sayıda görüşmek üzere, herkese iyi okumalar.

“Pollyanna” Kitabı Üzerinden Sakatlık Algısının İnşası

Ayşe Nur Köse, Ebrar Nur Yıldırım, Ebru Gökçe, Feyza Zülal Kandaş, Rüzgar Paluch

ruzgarpaluch@gmail.com

Sayı 43, Eylül 2017

Çevremize baktığımızda, toplumda yer etmiş olan sakatlık algısının genel olarak acıma, hor görme, ötekileştirme kavramlarıyla özdeşleşmiş olduğunu görüyoruz. Sakatlık meselesine kafa yorarken, neredeyse her edebi eserin anormalliğe, sakatlığa vb. göndermede bulunduğu tespiti yapan Davis, bu olguyu normallik hegemonyasının bir sonucu olarak açıklıyor ve bu normalliğin kamusal araçlarda (roman gibi) sürekli olarak dayatıldığını söylüyor (Davis 1997, s. 16), Onun bu görüşünden yola çıkarak bu algının nasıl inşa edildiği üzerine düşünmeye başladığımızda temellerinin çocukluğa kadar dayandığını fark ettik. Bu bağlamda çocuk kitaplarının dil ve içerik bakımından incelenmeye değer olduğunu düşündük. Bu sebeple hem hepimizin aklında yer etmiş olan hem de Milli Eğitim Bakanlığı’nın 100 Temel Eser’i arasında sayılan Eleanor H. Porter’in Pollyanna kitabını ele almak istedik.

Kitabı kısaca özetlemek gerekirse, baş kahramanımız Pollyanna ailesini kaybettikten sonra sert ve sevgisiz teyzesi Polly’nin yanında kalmaya başlar. Hayatı zorluklarla geçiyor olmasına rağmen Pollyanna mutluluk oyunu oynayarak etrafına neşe saçmaya devam eder. Bu oyuna, babasıyla yaşadığı günlerde Yoksullara Yardım Cemiyeti’nin gönderdiği kutunun içinden koltuk değneklerinin çıkmasıyla başlar. Pollyanna oyuncak bebek beklediği için çok üzölmüştür ama babasının ona bu değnekleri kullanmak zorunda olmadıkları için şükretmeleri gerektiğini söylemesiyle birlikte mutluluk oyununu öğrenmiş olur. Pollyanna’nın konağa taşındığı günden itibaren konak daha canlı ve neşeli bir hal alır. Hatta Pollyanna kasabadaki diğer insanlara da mutluluk saçmaya çoktan başlamıştır. Yatalak ve bundan dolayı son derece mutsuz olan Bayan Snow’a yemek götürme görevini evin hizmetçisi Nancy yerine kendisi üstlenir. Her gün görüştüğü Pollyanna sayesinde Bayan Snow hayata yeniden bağlanır. Pollyanna’nın saçtığı neşeden kasabanın en huysuz insanı olarak bilinen Bay Peneton da

etkilenmiştir. Hayatları olağan seyrinde devam ederken Pollyanna araba kazası geçirir ve kasabanın doktoruna göre bir daha hiç yürüyemeyecektir. Bu duruma başta Polly Teyze olmak üzere herkes çok üzülür. Lakin Polly Teyze'nin nişanlısı Doktor Chilton başka bir arkadaşından yardım alarak Pollyanna'yı tedavi edebileceğini söyler. Bu umutlu haber her şeyi yeniden eski haline döndürmeye başlar.

Pollyanna'daki mutluluk oyununun temeli şükretme kavramı üzerine dayalıdır, fakat kitap boyunca bu şükür vurgusu sahip olunan olumlu şeyler üzerinden değil, sahip olunmayan olumsuz şeyler üzerinden yapılmaktadır. Bu sahip olunmayan olumsuz şeyler de hep sakatlık olarak tanımlanmıştır, çünkü temanın bütününde bir insanın başına gelebilecek en kötü şeyin sakatlık olduğu vurgusu hâkimdir. Bu vurguya kitapta ilk rastladığımız yer babasının Pollyanna'ya mutluluk oyununu öğrettiği bölümdür. Bu bölümde yardım sandığının içinden bebek yerine koltuk değneği çıkmasına üzülen Pollyanna'ya babasının tepkisi şu şekildedir:

“Bak, sevgili kızım, üzüleceğine, bu koltuk değneklerine ihtiyacın olmadığı için sevinmelisin. İnsanların çoğu, ellerindekinin değerini bilmedikleri için mutsuzdur. Körleri görürken kendi gözlerinin sağlam olduğuna şükretmezler. Hastaları görür, yine de sağlıklarının değerini bilmezler. Durumumuz ne olursa olsun, eğer onu değiştirmeye gücümüz yetmiyorsa, daha kötüsünü düşünerek avunabiliriz. İstersen bunu seninle bir oyun haline getirebiliriz. Göreceksin, oyun ne kadar zor olursa, sonucu da o kadar sevindirici olur.” (Porter 2008, s. 20)

Burada kızına şükretmeyi aşılamaaya çalışan baba modelimiz, şükür için verdiği örneklerin tamamını sakatlık temasından seçerek normal algısını sakat olmamak üzerinden kuruyor. Bunu sakat kişilerin standarttan sapanlar olarak görülmesiyle açıklayabiliriz (Davis 1997, s. 6). Buna paralel olarak baba modelimiz, içten içe şükür duygusunun normal olarak kabul edilen, sakat olmayan insanlara özgü olduğu algısını taşıyor. Bunu yaparken de sakatların sakatlıklarından dolayı şükredecek bir konumda olmadığı mesajına da yer vermiş oluyor. Yani bir nevi onları sadece sakatlıkları üzerinden tanımlayarak sakatlığı kimikleştirmiş oluyor. Aynı zamanda sakatların sakat olmak dışında başka hiçbir özellikleri olmadığı mesajını çıkarabiliriz.

Bütün bunlardan yola çıkarak kitapta hâkim olan şükür duygusunun “normal” insanlar için sakat olmamak olduğuna ulaştık. Bu durum bizi mutluluk oyununun temel prensibini sorgulayarak sakat insanların şükür sebebinin ne olacağı sorusuna yönlendirdi. Kitaptaki karakterler üzerinden daha detaylı bir inceleme yaptığımızda sakatlardaki şükür duygusunun daha fazla sakat olmamak üzerine kurulu olduğunu fark ettik. Özellikle bu durum romanın iki yan karakterinde yoğun olarak gözleniyor. Bu karakterler Bayan Snow ve Bay Peneton.

İlk olarak romanda Bayan Snow üstünden sakatlık algısını değerlendirecek olursak, Bayan Snow, yatağa bağımlı yaşayışı yüzünden hayata küsen, huysuz ve somurtmak için bahane arayan bir kadındır. Hatta öyle ki bir gün Pollyanna’nın Bayan Snow’un isteği üzerine en sevdiği yemekler olan haşlama, tavuk ve paça yemeklerini aynı anda getirmesine rağmen bir dördüncü yemek olmadığı için yine mutlu olamaz. Pollyanna daha sonra Bayan Snow’a da mutluluk oyununu anlatır ve aynalara dahi küsmüş olan bu kadını “Sağır olmadığınızda sevinmelisiniz. Ayaklarınız tutmuyorken bir de kulaklarınız duymasaydı ne kötü olurdu kim bilir!” (Porter 2008, s. 36) diyerek teselli eder. Burada dikkatimizi çeken nokta tesellinin sakatlıktan daha kötü bir şey yokmuşçasına yine başka bir sakatlık üzerinden veriliyor olmasıdır. Bu şekilde normalin tam olma durumu yani sakat olmama durumu ile eşleştirilmiş olduğunu görüyoruz. Kazadan sonra ayaklarının kırıldığını ve kısa zamanda iyileşeceğini düşünen Pollyanna, Bayan Snow’u düşünerek şöyle der: “Bayan Snow gibi hayatım boyunca yatağa bağlı kalmak yerine Bay Peneton gibi sadece bacağımın kırılmış olmasına sevinmem doğru değil mi?” (Porter 2008, s. 68) Mutluluk oyunu çerçevesinde öncesinde problem olarak görmediği Bayan Snow’un yatalaklık durumunu kendisi aynı duruma düştüğünde kıyaslama yaparak aslında Bayan Snow’u ötekileştirir.

Bay Peneton’a gelecek olursak yine sakatlık seviyesine dair bir kıyaslama ile karşı karşıyayız. Bay Peneton’ın orman gezisi esnasında bir bacağı kırıldıktan sonra umutsuzluğa kapıldığını gören Pollyanna’nın ağzından şu sözler dökülür: “Kırıklar çabuk iyileşir. Hem dua edin de iki bacağınız yerine sadece biri kırılmış. Ya Bayan Snow gibi ömür boyu yatakta kalmak zorunda olsaydınız? Bu yüzden mutlu olmalısınız.”

Kitabın kırılma noktalarından birisi ana karakter olan Pollyanna'nın geçirdiği araba kazası sonucu kendisinin de yatağa bağlı kalarak sakat konumuna gelmesidir. Bu bağlamda Pollyanna'nın bakış açısındaki değişiklik ilgimizi çekiyor. Kaza öncesinde çevresindeki sakat insanlara daha fazla sakat olmadıkları için mutlu olmalarını ve şükretmeleri gerektiğini öğütlerken kendisi bu duruma "düştüğünde" şükür eskisi gibi daha fazla sakatlığa sahip olmayışıyla kurmamaya başlıyor, bunun yerine başkalarının mutluluğuyla mutlu olmayı seçiyor. Örneğin, bu durumu Pollyanna'nın şu sözlerinde görebiliriz: "Polly Teyze, çok sevindim! Artık hiç yürüyemesem de üzülmeyeceğim. Demek, nişanlınız Doktor Chilton'dı!" (Porter 2008, s. 77) Pollyanna'nın sakatlığının öncesinde başkalarının mutluluğu onun mutluluk kaynaklarından birisi iken kaza sonrası tek mutluluk kaynağı başkalarının mutlulukları haline geliyor. Çünkü artık sakat olduğu için kendine dair mutlu olacak bir sebebi kalmamış oluyor.

Kitaptaki bir diğer önemli nokta ise sakatlık sonrası görülen acıma duygusudur. Pollyanna'nın geçirdiği kaza sonrası yürüyemeyişi herkeste derin bir üzüntü uyandırmış, hatta ağzından daha önce sevgi sözcüğü duymadığımız Polly Teyze bile kaza sonrası Pollyanna'ya ilk kez "Sevgili çocuğum" diye hitap etmiştir. (Porter 2008, s. 67) Diğer karakterlerin bakış açısı da hep bir acıma içermektedir ve Pollyanna'dan "Vah zavallı çocuk!" (Porter 2008, s. 69) diye bahsetmektedirler. Öyle ki yazar bile bu duruma kayıtsız kalmayarak Pollyanna'dan bahsederken "zavallı kız" (Porter 2008, s. 72) tabirini kullanmıştır.

Günlük hayatımızda da sıkça karşılaştığımız bir durum olarak sakatlığı ortadan kaldırma, yani "iyileştirme" çabasına romanlarda da rastlamamız çok çarpıcıdır. Kaza sonrasında kasaba doktorunun muayenesiyle yetinilmeyip New York'tan özel doktorlar çağrılarak durumun kabullenilmesinden ziyade iyileşme için bütün olanakların kullanılmasına şahit oluyoruz. Buradan da anlaşılacağı üzere sakatlığa sosyal model olarak değil de tıbbi model olarak yaklaşıyor. Sakatlık normallik dayatması karşısında "iyileştirilmesi" gereken bir hastalık gibi görülüyor.

Lenndar Davis'e göre: "Romanlarda sakatlık bir şekilde ortaya çıkıyorsa, nadiren merkezi düzeyde temsil edilir. Bir ana karakterin sakat bir insan olması olağandışıdır" (Davis 1997, s. 15) Bu açıdan Pollyanna romanına baktığımızda biz de şunu fark ettik. Kaza öncesinde metnin merkezinde yer alan Pollyanna, kaza sonrası silikleşmeye başlamıştır. Önceden aktif bir şekilde eylemleri ile ön plana çıkıyorken sonrasında yazar Pollyanna'dan daha az bahsetmeye başlamış ve onu pasifleştirmiştir. Öyle ki onu ziyarete gelen insanlar bile Pollyanna'yı görmek yerine Polly Teyze ile daha çok muhatap olmuşlardır. Yazarın yan karakterleri daha ön plana çıkarmasıyla Pollyanna'nın hislerinden ziyade insanların onun hakkındaki düşüncelerine şahit oluyoruz.

Sonuç olarak, bütün bu değerlendirmeler ışığında, Pollyanna kitabındaki sakatlık algısını başa gelebilecek en büyük felaketlerden birisi olarak görülen ve anormallikle özdeşleştirilen bir kavram olarak tanımlayabiliriz. Bu yöndeki bir algının MEB'in 100 Temel Eser listesinde bulunan bir çocuk romanında karşımıza çıkıyor olması son derece çarpıcı ve toplumda sorgulanmadan, kanıksanmış bir şekilde var olan "normallik" algısının üretiminde de önemli bir rol oynuyor. Çocuk yaştan itibaren bu algı ile yetişmiş olan bir neslin, sakat olmayanların lehine işleyen bir dünya düzeni üretilip, geri kalanları ötekileştiren bir topluma evrilmesi hiç de şaşırtıcı değil.

Kaynakça

- Davis, L. J. (2011) "*Normalliğin İnşası: Çan Eğrisi, Roman ve 19. Yüzyılda Sakat Bedenin İcadı*", Sakatlık Çalışmaları. Sosyal Bilimlerden Bakmak içinde, der. D. Bezmez, S. Yardımcı ve Y. Şentürk, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Porter, E.H. (2008) *Pollyanna*, çev. P. Aslan, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Bir Raporun Düşündürdükleri

Sevgi Mart

sevgi.mart@gmail.com

Sayı 43, Eylül 2017

Merhaba arkadaşlar, bu ay sizlerle, geçen ayki yazımda özetlemeye çalıştığım, Engelli Bireylere Yönelik Fiziksel-Cinsel Şiddet, İstismar ve Kötü Muamele Olayları İzleme Raporu hakkında biraz konuşalım istedim. Yazıya

http://engelsizerisim.com/eeeh/yazi/54/engelli_bireylere_yonelik_fiziksel-cinsel_siddet_istismar_ve_kotu_muamele_olaylari_izleme_raporu

adresinden ulaşabilirsiniz.

Rapor, Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği tarafından, toplumsal hayatın tamda ortasında duran bir buzdağına ışık tutmak amacıyla hazırlanmış. Dürüst olmak gerekirse raporu okumaya başladığımda, bu denli iç acıtıcı olayların yaşanmış olabileceğini düşünmemiştim. Ancak okudukça ve kendimi tutamayıp biraz araştırma yapınca, aslında bu sorunun tahminlerimizden de büyük olduğunu anladım.

Cinsel-fiziksel şiddet, istismar ve kötü muamele, insan ya da hayvan her kime ve neye yönelmiş olursa olsun iç acıtıcıdır. Bunu tartışmaya dahi gerek duymuyorum. Ancak, gerek zihinsel yetersizlikler gerek fiziki çevrenin gerekse ekonomik ya da sosyal imkânsızlıkların engellemesi sonucu, hareket ya da algı kabiliyeti kısıtlanan bireylere karşı gerçekleştirilen eylemlerin, başta ceza yasaları olmak üzere, çok daha ağır yaptırımlarla karşılaşması gerekmektedir. Bu hem toplum düzeni hem de bilinci açısından büyük önem taşımaktadır.

Biz, bizi engelleyen bir durum olmadığı sürece, toplumun diğer bireyleri ile aramızda herhangi bir fark olmadığını savunuyor ve her fırsatta vurguluyoruz. Bu bir gerçek ancak yaşadığımız toplumun realitesi de günışığı gibi ortada dururken ve biz bu toplum içinde nefes almaya devam ederken; bu realiteyi yadsımak; sadece bize değil, toplumun diğer

bireylerine de zarar verecektir. Bu nedenle mevcut durumla mücadele kabiliyetimizi artırıcı tedbir ve düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu da yadsınamaz bir gerçektir.

Başta yasal düzenlemelerdeki yetersizliklerin giderilmesi gerekmektedir. Zira günümüzde yürürlükte bulunan düzenlemeler; özellikle maruz kaldığı cinsel veya fiziksel muamelenin sonuçları ve şiddetini algılayamayacak durumdaki zihinsel engelli bireyleri korumaktan oldukça uzaktır. Yasal düzenlemelerin yetersizliğine, onları uygulayacak görevlilerin eğitim ve bilgi eksikliği de eklenince, ortaya çıkan durumla mücadele imkânı neredeyse kalmamaktadır. Yaptığım araştırmaların birçoğunda, konuştuğum görevliler de aslında ailelere yardım etmek istediklerini, ama saldırı mağduru bireylerin, olayları tam aktaramadığını, ailenin tespitinin de kendileri için, zaman zaman yetersiz kaldığını ifade ediyorlar. Bu noktada, sadece psikolojik değil; adli muayene yapmakla da yetkili adli tabiplik kurumunun aktif katılımı ile olayın daha kısa sürede aydınlatılabileceğini düşünüyorum.

Yine bizler için, maruz kaldığımız kötü muameleyi anlatıp; şikâyetle bulunabileceğimiz bir merciin oluşturulması gerekmektedir. Şu anki düzenlemelerde, hangimiz, kolumuzdan hoyratça tutan birisi hakkında şikâyetle bulunabiliyor; yolumuzu değiştirmeye çalışan birini engelleyecek bir kamu görevlisi bulabiliyor ya da ola ki bu müdahaleler ileri boyutlara varırsa, derdimize kimi inandırabiliyoruz? Düşünün, yolda yürürken birisi gelip hoyratça kolunuzu tuttu ve bu müdahale artık cinsel istismar boyutuna doğru gidiyor. Siz bu noktada birilerinden yardım istemeye kalksanız, nankör olan siz olursunuz. Çünkü kolunuzu tutan kişinin tek niyeti, dışarıdan bakan birisi için, size yardımcı olmaktır. Zira bizzat benim işyerimin önünde yaşadığım bir olay. Olayı amirime anlattığım zaman, “Avukat hanım, adam size yardım etmek istemiş, biliyorsunuz inşaat var. Siz de abartmayın canım...” diyerek; nankör olduğumu kibar bir dille ifade etmişti. Bu durumları şikâyet edebileceğimiz ve bizi gerçekten dinleyebilecek merciiler bulunduğunu hayal edin. Elbette ki o merciiler de toplumu bilinçlendirmek için çalışmalar yapacak ve bir kişi de olsa, bir görme engelli istemediği sürece, onun kolundan tutulmayacağını; bir yürüme engelli istemediği sürece, tekerlekli sandalyesinin

yön değiştirilmeyeceğini, bir işitme engelli istemediği sürece, sokağın ortasında durdurulup; var gle bağırarak bir şeyler anlatılmayacağını öğrenecektir.

Biliyorsunuz ki medyanın amacı, yaşanan ilginç olayları bulup; derleyip; izleyici ya da dinleyici kitlesine en çarpıcı biçimde aktarmaktır. Ancak bunu yaparken kişi hak ve özgürlüklerine, bedensel ve ruhsal dokunulmazlığa azami düzeyde sayęı göstermesi gerekmektedir. Raporu okuduktan sonra, özellikle engelli bireylerin konu edinildiği haberleri taradığımda, tıpkı rapordakilere benzer bulgularla karşılaştım. Çok zlerek belirtmek isterim ki; medya, haberin içeriğinde bir engelli varsa, bunu vurgu aracı olarak kullanıyor. Yaşanan olaydan çok, olaya konu kişinin engeli vurgulanıyor ve toplumun ilgisi, o noktaya çekilmeye çalışılıyor. Bu lanse edilişi, basın özgürlüğü olarak kabul etmek elbette mümkün değildir. Bu nedenle medyaya yönelik denetimlerin de arttırılması, özellikle istismar ve kötü muamele olayları ile cinsel ve fiziksel şiddete yönelik haberler yapılırken, temel kişilik haklarına uyumun sağlanması için, gerekli yasal tedbirlerin alınması gerekiyor. Ben bu tür haberlerin medyada hiç yer almaması gerektiğini düşünüyorum. Tabii buna karşı çıkacak arkadaşlar da olabilir. Ama engelliler, yaşadıkları çevrede mutlaka dikkat çekiyorlar. Zaten bir fark edilmişlikleri var. Bir de üzerine bu tür olaylarla gündeme taşınmaları, özellikle zihinsel engellilere yönelik cinsel saldırı haberlerinin basında yer bulması, eğitimsiz bireylerde, farklı düşüncelerin uyanmasına sebep olabiliyor. Biliyorum bu bir koruma mekanizması değil ama toplum bilincini arttırana kadar, bu tür olayların basında değil, adli merciler önünde yer bulmasının çok daha çözümsel olacağını düşünüyorum.

Ben eğitim hayatım boyunca, hep kaynaştırma eğitimi sistemine tabi olduğum için, bu konuda, salt görme ya da işitme engellilere eğitim veren okullarda uygulanan sistem hakkında bilgi sahibi değilim. Ancak, kaynaştırma eğitim sisteminin, engelli birey üzerinde çok olumlu etkileri olduğunu, kendisini tecrit edilmiş gibi hissetmesini engellediğini ve toplumla daha kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu söyleyebilirim.

Raporla ilgili söylenecek daha çok şey var arkadaşlar. Ancak şunu gördüm ki her nereden hareket edersek edelim, son nokta hep eğitim oluyor. Bu toplumun bilinç düzeyini, eğitim seviyesini artırmadığımız sürece, normal / engelli ayrımı yapılmaya, zihinsel engelli arkadaşlarımız cinsel obje olarak görülmeye, görme, fiziksel ve işitme engelli arkadaşlarımız her türlü kötü muameleye maruz kalmaya devam edecekler.

Bayan Halimle

Meral Sözen

meralsozen1@gmail.com

Sayı 43, Eylül 2017

Çok şükür bu ay da utandım sevgili okurlar. Gün geçmiyor ki çevremde gözlemlediklerim karşısında kendimi uzaylı gibi hissetmeyeyim. Çoğu kişinin, üzerinde bir dakika bile durmaya gerek görmediği durumlar karşısında benim zihnimi uzun uzun meşgul etmemi nasıl açıklamalı? Anlayamadığım bir şeyler var demek.

Sabah saat 7.30, yaklaşık bir saat sürecektir olan şehir içi otobüs yolculuğum için duraktayım. Otobüse ayakta da olsa binebilmek için önümde uzayan sırayı bekliyorum herkes gibi. Herkes memnuniyetsiz ama eşitsizliğin sebebiyle uğraşan yok. Yanımda iki adam bilmemkaç milyon dolara transfer olan bir futbolcudan bahsediyor. Sesinde hayranlıkla karışık bir heyecan var. Dinliyorum, bekliyorum; sormuyor, sorgulamıyor. Hemen önümde başka bir adam anlatıyor: “Sabah iki buçuk, akşam bir buçuk saat trafikte kalıyorum” Hemen hesaba başlıyorum: iki buçuk, bir buçuk daha dört saat. Sekiz saat yasal çalışma saati. Bir saat de öğlen arası. Toplam on üç saati işle geçiyor. Kaldı on bir saat. Sekiz saat uyusa, kaldı üç saat. Eh bir saat yemek yese; banyo falan da yapması lazım; kaldı bir saat. Şöyle ayaklarını uzatıp “oh be” diyebileceği, sevdiği şeye vakit ayırabileceği bir saati var. Yani o bir saat için çalışıyor. Sabahın bu saatinde burada olduğuna göre, benim gibi ve buradaki diğer herkes gibi hava aydınlanmadan uyanmış olmalı. Ve şimdi burada diğer yolcularla tartışıyor, sırayı ihlal edenleri uyarıyor, düzeni sağlıyor. Bekliyorum, sorgulamıyor. Otobüs geldiğinde herkes itişip kakışıyor, neredeyse birbirini eziyor. Hizmet vermek için işlerine giderken kullandıkları ulaşım hizmetinin bedelini ödemek, akbillerini basmak için yarışıyorlar. Kimse sorgulamıyor eşitsizliği.

“Nasıl oluyor bu?” diye sorgulayarak geçiriyorum yolculuğumu. Otobüsten inip, gideceğim kurum binasını en az dört beş kişiye sorarak bulduktan sonra saate bakıyorum ve on dakikam daha olduğunu görünce, içeri girmeden kapının önünde bir sigara içmeye karar veriyorum. Başta üstüme alınmasam da, bir süre sonra önümden geçmekte olanların “cık cık cık” diyerek beni kınadıklarını fark ediyorum. Tabii ki anlam veremiyorum. Üstüme başıma bakıyorum, bir tuhafılık yok. Saçak altında sigara içen bir kadın. Sonradan anlıyorum ki sigara sorun. Kaldırım geniş halbuki; dibimden geçmek zorunda değiller. Yine de birkaç saniye için rüzgârın etkisiyle burunlarına duman geliyor olabilir ve evet rahatsız olmaya da hakları var. Yalnız, yürüdükleri kaldırımın bulunduğu caddede iki yönde çift şerit halinde müthiş bir trafik var. Maruz kaldıkları egzoz ve gürültü kirliliğine neden tepki vermiyorlar?

“Neden acaba?” diyerek binaya giriyorum. Kalabalığı izleyerek konferans salonuna ulaşıyor ve ilk boş bulduğum yere yerleşiyorum. Tabii ki zamanında başlamıyor. Kimse de bir şey sormuyor. Nihayet konuşmacı gelip, anılarını ve başarılarını anlatmaya başlıyor. Dinliyorum. “Bayan halimle yaptım ben bunları” diyor bir yerde. Bir sonraki cümlesinde pekiştiriyor ifadesini, “Bayan halimle” diyor tekrar. Yüzümü buruşturuyorum istemsizce. Utanıyorum tanık olduğum için. Utanıyorum orada bulunduğum için. Utanıyorum tepki veremediğim için.

Nihayet öğle arası veriliyor. Bahçede güneşin altında bir saat oturduktan sonra tekrar binaya girdiğimde hiçbir şey göremiyorum. O kadar güneş ışığına maruz kaldıktan sonra gözlerim alışamıyor binanın karanlığına. Sesin geldiği yöne doğru ilerleyerek salonun kapısına varıyorum; eyvah başlamış! Kapıdan içeri bir adım atıyorum; içerisi zifiri karanlık geliyor bana. Kadın konuşuyor bayan haliyle. Salonda çıt çıkmıyor. Oturacak yer aradığımı fark eden biri, oturduğu yerden fısıldıyor: “Şurada yer var”

“Göremiyorum” diyorum ona. Kalkıyor ve çok içten bir sesle “Elinizi tutabilir miyim?” diyor. “Elbette” diyorum adeta aşk dolu bir sesle. Nezakete aşık oluyorum. Salonda gülümseyen yüzleriyle fısıldaşarak dolaşan el ele iki kadın... Çok geçmeden “cık cık cık” diye bir ses duyuyoruz. Konuşmacı kadın da, resmi bir kurumda ve ciddi bir toplantıda

olduğumuzu bildiren saçma sapan bir uyarı cümlesi kuruyor ortaya. Doğrudan bize dememiş olması da güzel bir davranış tabii. Bayan haliyle düşünebilmiş demek.

Kadınları, eşcinselleri, yaşlıları, engellileri, siyahları, delileri, kısacası kendi gibi olmayan herkesi dışlayanlara da okuyabilsek keşke eşitliğin şiirini.

“Senin dudakların pembe, ellerin beyaz

Al tut ellerimi bebek

Tut biraz.”

Amerika Körler Basımevini Ziyarete Ne Dersiniz?

Elif Emir Öksüz

filerime@gmail.com

Sayı 43, Eylül 2017

Merhaba sevgili okuyucular,

Geçtiğimiz haftalarda Kentucky eyaletinin Louisville bölgesinde yer alan Amerika'nın kar amacı gütmeyen en eski ve en büyük körler basımevini ziyaret etme fırsatı buldum ve elbette bu deneyimi sizlerle paylaşmak için can atıyorum.

Amerika Körler Basımevi 1858 yılında kurulmuş ve o günden beri aralıksız bir şekilde az görenler ve körler için materyal tasarlamakta ve üretmekte. Üniversite yıllarına kadar gereken tüm eğitim materyallerini de içeren ve her yaştan görmeyene hitap eden geniş bir ürün yelpazesi var. Kurum kar amacı gütmese de, çalışma biçimi sıradan bir ticari kuruluş gibi. Yani internet sitesine girip istediğiniz ürünü satın alabilirsiniz. Kurum günde iki defa baskı tesisini görmek isteyenler için tur düzenliyor ve geçmişten günümüze Braille ve körcül baskı ile ilgili ürünlerin sergilendiği bir müzeyi bünyesinde barındırıyor. Biz ne yazık ki tur saatini kaçırdığımız için yalnızca müzeyle yetinmek zorunda kaldık. Basımevinin büyüklüğü hakkında bir fikir verebilmek için bazı rakamları sizlere aktarayım. Kurumun yaklaşık 320 çalışanı var ve yıllık satış hacmi 30 milyon Dolar civarında. Basımevi dört katlı tek bir binada hizmet veriyor ve tüm ürünler Amerika'nın her yerine buradan dağıtılıyor.

Gelelim müzemize...

Müze temelde körlerin eğitimine odaklı. Tarih boyunca körler nasıl eğitim imkânlarına sahipmiş ve ne gibi materyaller kullanılmış, bu konularda oldukça geniş bilgi veriyor. Bir kör olarak "bilmediğim çok şey vardı" diyemem, fakat görme engellilerle herhangi bir tanışıklığı olmayan bireyler için pek çok şeyin ilginç olacağına eminim.

Müzede Braille öncesi kullanılan kabartma harfler ve bu şekilde basılmış kitaplar var. Latin harfleri kabartılarak Hamlet basılmış mesela. Elbette ciltlerce. Orijinal eserler camların arkasında olsalar da körlerin dokunabilmesi için replikaları sergileniyor. Eser veya ürünlerin önündeki tabloda doğal olarak Braille açıklamalar var ve istenildiğinde sesli bilgi alabileceğiniz telefon benzeri aletler de mevcut. Telefonu kaldırıyorsunuz ve o ürünü tanıtan bir kayıt hemen çalmaya başlıyor.

Müzede tabii ki Braille'in doğuşu ve Louis Braille'in hayatıyla ilgili bilgiler de yer alıyor. Braille yazma tabletleri ve Braille daktilo da ziyaretçilerin denemesine açık. Elbette daktiloyu kullanarak ben de bir şey yazdım. Ne olabilir dersiniz? "Elif was here" yani "Elif buradaydı."

Bu müzede ilk defa kabartma bir Dünya küresine dokunma fırsatım oldu. Küre yaklaşık bir pilates topu büyüklüğündeydi. Daha önce kabartma bir Dünya haritam olmuştu fakat küreye dokunmak çok heyecan vericiydi. Önce Dünya'nın çatısı Everest'i buldum. Hiç zor olmadı. Sonra Atlas ve Pasifik okyanuslarına dokundum. Pasifik Okyanusu'nun o kadar büyük olduğunu bilmiyordum. Öncesinde "Hangisi daha büyük?" diye sorsanız doğru cevap verebilir miydim emin değilim. İşte körlere uygun öğrenme materyallerinin olması bu yüzden önemli. Artık hangisinin büyük olduğunu asla unutmam çünkü sadece sözle değil başka duyularımı da kullanarak öğrendim. Bu arada Pasifik açıklarındaki adalar harikaydı. Sanki Dünya'ya serpilmiş boncuklar gibi geldiler parmaklarımin ucuna. Dünya'nın inci taneleri.

Müzenin bir de "ünlü körler" kısmı vardı. Burada kişilerin fotoğrafları ve yaşamlarını anlatan panolar varmış. Burayı online da gezebildiğimizi öğrenince, daha fazla oyalanmadan müzeden ayrıldık çünkü asıl gideceğimiz yere daha dört saat yolumuz vardı.

Çıkışta güncel ürünlerin sergilendiği çok kısıtlı bir koleksiyon bulunuyordu. Bu kısımda Braille bir periyodik cetvel ve iskelet sistemini öğreten dokunsal bazı ürünleri keşfetme fırsatım oldu. Periyodik cetveldeki her elementi ayrı bir altıgen kartona basmışlar.

Kartonların büyüklüğü aşağı yukarı bizim madeni bir liralara kadar. Hepsinin arkasında cırtcirt var ve pano onların yapışabileceği şekilde. Böylece öğrenci ile etkileşim içerisinde etkinlikler yapılabilir ve sorular sorulabilir. Mesela boşluğu tamamlama ya da doğru elementi doğru yere yerleştirme gibi sorular gayet kolay sorulup cevaplanabilir. İskelet sistemindeki kemikler de takılıp çıkarılabiliyor. Ayrı bir panoda kemiklerin isimleri Braille olarak yazıyor. Öğrenci doğru kemiği o kemiğin isminin yanına koymalı. Kontrol için de kabartma baskı ve Braille kullanılarak bir cevap anahtarı hazırlanmış. Daha önce de yine bu basımevi tarafından hazırlanmış bir kabartma ve Braille birleşimi kitapta DNA'nın şu hep bahsedilen çift sarmal yapısına dokunma fırsatım olmuştu.

Böyle şeyler görmek heyecan ve umut verici. Ayrıca Braille kullanımının eğitimde ne kadar vazgeçilmez ve değerli olduğunun bir kanıtı. Umarım bir dahaki sefere baskı kısmını gezme şansım da olur. Daha fazla bilgi almak isteyenler için basımevinin internet sitesi aşağıda.

Kalın sağlıcakla.

<http://www.aph.org/>

Sporla Tanışmak

Abdurrahman Aydın

abdurrahman-aydin@outlook.com

Sayı 43, Eylül 2017

Profesyonel olarak bir spor branşı ile ilgilenmek hem fiziksel sağlık açısından olumlu katkılar sağlamakta, hem de kişinin sosyal çevresini geliştirmektedir. Örneğin, görme engelli branşlarında spor yapan bir sporcu hem kendi ilinde yaptığı antrenmanlarda antrenman arkadaşlarıyla birlikte güzel vakit geçirmekte hem de Türkiye şampiyonalarına katılarak yeni arkadaşlıklar ve yeni bir sosyal çevreyle tanışma imkânı bulmaktadır. Bu bakımdan düşünüldüğünde engelli sporlarının rehabilitasyon etkisinin de büyük olduğu görülmektedir. Özellikle küçük yaş gruplarındaki çocuklar spor faaliyetleriyle birlikte gelişen özgüvenleriyle hayata daha güvenli ve emin adımlar atabilmektedirler.

Günümüzde engeli olan kişiler engel gruplarına göre birçok spor dalı ile ilgilenebilirler. Ben sizlere görme engeli olan kişilerin spora başlangıçta hangi adımları izleyebileceğinden söz edeceğim.

Öncelikle görme engelli spor branşlarından söz edelim. Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyon'u bünyesinde atletizm, goalball, yüzme, halter, satranç, b1 futbol, judo ve b2-b3 futsal branşlarında profesyonel olarak spor yapılabilir. Bu branşlarda bazı kural değişiklikleri yapılarak hiç görmeyen ve az gören kişilerin eşit ve güvenli bir şekilde yarışabilmeleri sağlanmıştır. Örneğin atletizm branşında hiç görmeyen bir sporcu, yanında bulunan gören bir sporcuyla koşmaktadır ve aralarındaki koordinasyonu, küçük bir ipin bir ucunu görme engelli sporcu diğer ucunu da gören sporcu tutarak sağlamaktadırlar.

Satranç branşında ise kabartma tahta kullanılmaktadır. Bu tahtada siyah kareler yüksekte beyaz kareler alçakta yapılmıştır. Siyah taşlar üzerinde el ile hissedilebilir çıkıntılar bulunmaktadır beyaz taşlarda ise herhangi bir çıkıntı yoktur. Böylece görme engeli olan sporcu elleriyle taşların koordinatlarını ve hangi renk olduklarını belirleyebilmektedir.

B1 hiç görmeyenler futbol branşında, sahada bir kaleci dört futbolcu bulunmaktadır. Kaleciler gören sporculardan seçilmektedir. Sahadaki dört futbolcu ise hiç görmeyen sporculardır ve görme oranlarını eşitlemek için ışık geçirmeyen gözlükler takmaktadırlar. Bu branşta görmeyen futbolcuyu kaleye yönlendirmek için kale arkalarında, kale direklerine metal bir cisimle vurarak ses çıkartan işaretleyici kişiler vardır.

Diğer branşlarda da buna benzer kural değişiklikleriyle sporcuların eşit ve güvenli bir şekilde mücadele etmeleri sağlanmaktadır.

Peki nereden başlamalı? Spora başlamak isteyen görme engeli olan bir kişi yetenekleri ve ilgisi doğrultusunda yukarıda söz ettiğimiz Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu bünyesinde ki spor branşlarından en fazla iki tanesini seçmelidir. Sporcu dilerse seçtiği iki branşa ek olarak satranç branşında da sporcu olabilir. Branşlarını belirleyen sporcu, bulunduğu ilde görme engelliler alanında faaliyette bulunan bir spor kulübüne başvurabilir veya ferdi olarak spor yapmak istiyorsa bağlı bulunduğu Spor İl Müdürlüğü'ne başvurarak seçtiği görme engelli branşlarında sporcu lisansı çıkarmalıdır.

Lisans çıkarmak için en az %40 görme engelli raporu, iki fotoğraf, spor yapmasına engel olmadığına dair herhangi bir hastaneden veya aile hekiminden alınacak sağlık raporu, nüfus kimlik fotokopisi ve kulübü tarafından onaylanacak kulüp tescil fişi gerekmektedir. Ferdi lisanslarda da aynı belgeler gereklidir sadece tescil fişi Federasyon İl Temsilcisi tarafından onaylanmaktadır.

Lisansını çıkaran sporcumuz artık Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu'na bağlı bir sporcu olmuştur. Görme engelliler Sporcu Lisansı çıkarmak ilk aşamamızdır.

Lisansı çıkan sporcu Türkiye Görme Engelliler Spor Federasyonu'nun bazı illerimizde yaptığı göz muayenesine katılmalıdır. Bu muayenede sporcunun görme kategorisi belirlenir. Sporcular için üç kategori vardır. Bunlar b1 kategorisi hiç görmeyenler, b2 kategorisi az görenler ve b3 kategorisi ise b2 olan sporculardan daha iyi görenlerdir. Bu kategorilere giremeyen görme engelli lisanslı sporcular sadece satranç ampiyonalarına katılabilirler. Gz muayeneleri Görme Engelliler Spor Federasyonu'nun internet sayfasında duyurulur.

Sportif faaliyetleri ve aktif bir sporcu olmak için izlenen süreçleri tanıtmaya çalıştığım bu yazımın ardından, eğer siz de bu müthiş tadı almak ve bir yerden başlamak isterseniz, her türlü soru ve destek talebiniz için bana ulaşabilirsiniz.

Daha sağlıklı bireyler ve daha sağlıklı bir toplum umuduyla.

Uçmak, Zamanın Durduğu An

Bilge Özel

bilgeozel88@hotmail.com

Sayı 43, Eylül 2017

Merhaba değerli okurlar,

Kurduğum güzel bir hayali nasıl gerçekleştirdiğimi anlatmak istiyorum sizlere. “Hayaller, yaklaşmakta olan gerçeklerin gölgeleridir”. Bu sözü, Engelsiz Erişim’e gönül verenler iyi bilirler. Ben de, bu sözün, hayat felsefemin bir parçası olduğunu söyleyebilirim.

Gerçeğe dönüşen hayalim neydi dersiniz? Uçmak. Bu olağanüstü bir duygu ve herkesin hayatında deneyimlemesi gereken bir şey bence. Yükseklik korkusu olanlar yapamayabilir ancak; korkularını yenmek isterlerse deneyebilirler.

Ben internetten kısa bir araştırma yaptıktan sonra, rezervasyon yaptırmak için uçuş bürosunu arayarak başladım işe. Beni kabul etmeyeceklerine dair herhangi bir endişem yoktu. Çünkü araştırdığım kadarıyla görsellik içeren bir aktivite değildi. Telefondaki görevliye, görme engelli olduğumu ve pilotla aynı anda koşmamız gerektiğinde nasıl bir yol izleyebileceğimi sordum. O da, zaten pilota bağlı olduğumu ve karşılıklı iletişim halinde olacağımız için herhangi bir problem oluşmayacağını söyledi.

Serin bir Mayıs gecesi çıktım yola. Öylesine heyecanlıydım ki, yerimde duramıyor, kafamda sürekli ertesi günü canlandırıyordum. Uzun ve hiç de yorucu olmayan bir yolun ardından vardım Fethiye’ye. Uçuş ofisini buldum. Önceden rezervasyon yaptırmıştım ve ücretin bir kısmını ödemiştim. Hiç oyalanmadan, diğer turistlerle birlikte, bizi Babadağ’ın zirvesine çıkaracak olan minibüse bindim.

O andan itibaren içimi müthiş bir sevinç, güçlü bir merak kapladı. Her yer yemyeşil, ulu ağaçlar ve ağaçların arasında küçük kar kümeleri. Ahh, keşke zaman olsa da bu yolu

yürüyerek tırmansam. Ağaçların gövdelerine, yapraklarına dokunsam, çiçek toplasam, bembeyaz karlardan avuç avuç yesem, kuşları dinlesem, ormanı dinlesem...

Ben bunları düşünürken araba aniden duruyor. Servis şoförü: “Durun bekleyin, onu öldüreceğim” diyor. Birisi: “Aaa yılan” diye bağıyor. Bir diğeri: “hayır kertenkele” diyor. Önde oturan pilotlardan biri şoförün kolundan tutuyor: “Yahu katil misin sen? Burası onun evi. Sen adamı nasıl kendi evinde öldürebilirsin ki?” Sonunda şoför inmekten vazgeçiyor ve yolumuza devam ediyoruz. Düşünüyorum. Bu vicdan sahibi adam kim acaba? “Burası onun evi” derken ne kadar da doğru söylüyor. Kaçımız böyle düşünüyor? Kaçımız onların yaşam hakkına saygı duyuyor acaba?

Nihayet ulaşıyoruz zirveye. Hava rüzgârlı ve serin. Beni uçuracak olan pilotla tanışıyorum ve onunla birlikte eğimli bir yamacın üzerinde bulunan paraşütlerin yanına doğru ilerliyoruz. Bu arada hemen fark ediyorum ki, “Burası onun evi” diyerek, şoförün kertenkeleyi öldürmesini engelleyen kişi, benim pilotummuş.

Can yeleğine benzer bir giysi geçiriyorum üzerime ve başıma kask takılıyor. Üzerimdeki giysi arka tarafından pilota bağlı ve sırtımda yedek malzemelerin bulunduğu bir çanta var. Uçuş anını fotoğraflamak ve videoya almak için, uzun saplı bir kamera var elimde. Tam karşımda bulutların arasından gülümseyen ikinci güneşi ve hafif hafif esen rüzgâr... Artık hissettiğim tek duygu sabırsızlık. Bizi uçuracak olan rüzgârın doğru yönden esmesini bekliyoruz. Bir müddet sonra rüzgâr esiyor ve pilot “koş” diye bağıyor. En fazla 4-5 adım koşmuşumdur. Tabii koşmak dediysem öyle çok hızlı değil. Yürümekle koşmak arasında bir şey. Ayağım yerden kesiliyor bir anda. Artık yükseliyorum. Yalpalıyoruz sağa sola. O an biraz kasılmışım. Pilot uyarıyor beni rahat olmam için. 2000 metreye kadar yükseldik. Tamam, havadayım artık. Pilot kaskımı çıkarıyor.

Bu arada sizlere pilotumdan bahsedeyim. İsmi Abu Alay. Sohbeti hoş, çok cana yakın, işini gerçekten profesyonelce ve aşkla yapan bir insan. En önemlisi de hiçbir şekilde ön yargılı değil. Kısacası bugüne kadar tanıdığım, bana oldukça normal davranan nadir

insanlardan biriydi. Normal demekle neyi kastettiğimi anlamışsınızdır herhalde. Yani bir çocuk, kulakları az işiten bir yaşlı, herhangi bir nesne veya uzaydan gelmiş bir yaratık gibi hissetmedim kendimi. Ayrıca; ben hiç istemeden, kendisi bütün uçuş boyunca manzarayı betimledi bana. Altımızda nazar boncuğu gibi bir deniz, dağlar yemyeşil, nefis bir manzara... Bir ara paraşütün iplerini elime verdi. O an kontrol bende oluyor ve onun yönlendirmesiyle ipleri, sağa, sola, aşağı çekiyorum. İçimi daha önce hiç tatmadığım ve adını bilmediğim muhteşem bir duygu kaplıyor. Hiç bırakmak istemiyorum ipleri. Daha sonra biraz adrenalin yaşamak için ipleri geri ona veriyorum. Bu isteğe bağlı bir şey. Eğer istemezseniz pilotunuz bu tür hareketlerde bulunmuyor. Ancak ben istedim ve heyecanın en doruk noktasına yükseldim. O an her şeyi unutuyorsunuz ve âdeta bedeninizi hissetmiyorsunuz. Somut olarak hissettiğiniz tek şey rüzgâr.

Artık inişe geçiyoruz. “400 metre, 300 metre, son 200 metre ve son 50 metredeyiz” diyor Abu Ağabey. Nedense, kendimi hâlâ havada ve hiç inmeyecekmiş gibi hissediyorum.

Ayaklarım yere değdiğinde “Aaa inmişiz” diyorum içimden. Tatlı bir sarhoşluk içindeyim. Keşke bitmeseydi, biraz daha sürseydi. Ne de çabuk geçti zaman? Sahi zaman nasıl geçti? İnanın hiç bilmiyorum. Zaman sanki 40 dakikalığına durdu ve sonra yeniden başladı.

Uçuş öncesi ve uçuş sonrası duygularımı anlattım sizlere. Ama inanın, uçarken, akrobatik hareketler yaparken, paraşütün iplerini tutup onu yönlendirirken hissettiğim duyguları tam olarak isimlendiremiyorum. Gökyüzüne yakinken hissettiklerim, kesinlikle tarifsiz.

Neyi hayal ettiysem gerçekleştirdiğim şu hayatta, bir hayalimi daha gerçekleştirmiş oldum. Hayal kurmak, istemek, azmetmek, çalışmak ve sonunda başarmak... Hayatta hep bu yoldan yürüdüm ve yürüyorum.

Herkesin hayallerini gerçekleştirmesi dileğiyle...

Kışa Hazır mıyız?

Gülcan Altun

guleycane@gmail.com

Sayı 43, Eylül 2017

Yaz günlerini yavaş yavaş geride bırakmaya başladığımız bu günlerde birçok evde kış hazırlıkları telaşı var. Özellikle bizden bir önceki nesil harıl harıl çalışmakta. Ancak bakıyorum da genç nesil de artık bu işlere merak salmış veya sağlıklı beslenme kaygısında. Ben de bu bağlamda tam da bu günlerde yapılabilecek alternatif ve erişilebilir bir turşu tarifi vereyim dedim sizlere, malum her zaman erişilebilir tarif sitesi bulmak ya da annenizin el yazısıyla tuttuğu kara kaplı tarif defterindeki denenmiş tariflere ulaşmak mümkün olmayabiliyor.

Turşumuzun adı: Kaşık Turşusu. Adı gibi kaşık kaşık yenilebilecek bir lezzet. Hele sirke seven biriyseniz sizin vazgeçilmeziniz olabilir. Ayrı ayrı her biriyle uğraşmak yerine tüm tatları bir arada, kaşık salatası havasında bulabiliyorsunuz bu turşuda. Üstelik kış salatınıza veya hazırladığınız kısra bir ya da birkaç kaşık bu turşudan katabilir ve ortaya çıkardığınız farklı lezzeti deneyimleyebilirsiniz.

Malzemelerimiz:

6 kg domates.

1 kg. kornişon salatalık.

1 kg. taze fasulye.

1 kg. havuç.

1 kg. kırmızıbiber.

Arzunuza göre sarımsak.

3 su bardağı sirke. (Tercihen elma sirkesi)

1 kahve fincanı limon tuzu.

1 çay bardağı kaya tuzu.

Yapılışı: Bütün malzemeleri iyice yıkayarak işe başlayabilirsiniz. Sonra salatalık ve havuçları küp küp doğrayın. Temizlediğiniz kırmızıbiberleri de yine küp küp kıyın. Fasulyeleri de birer santimlik şekilde doğrayın. Tüm bunları derin bir kaptaki karıştırın. Suda beklettikten sonra kolayca soyduğunuz sarımsakları da büyüklüklerine göre birkaç parçaya ayırın ve karışıma katın. Domateslerin kabuklarını soyun. Kabuklarını kolayca soyabilmek için domatesleri kaynar suya batırıp çıkartabileceğinizi bir ek bilgi olarak söyleyebilirim. Kabukları soyulmuş domatesleri küçük küçük küp şeklinde kıyın. Daha basit bir yöntem olarak soyulmuş domatesleri büyük parçalara ayırıp sonra doğrayıcıdan geçirerek de kullanabilirsiniz. Hazırladığınız domatesleri büyük bir tencerede domates sosu yapar gibi kaynamaya bırakın.

Pişen domatesin içine limon tuzu ve bir çay bardağı kaya tuzunu ekleyin ve biraz daha kaynatın. Havuç, sarımsak, salatalık, fasulye ve kırmızıbiber karışımının üstüne sirkeyi dökün ve bir güzel harmanlayın. Birer litrelik kavanozlara bu karışımı birer parmak kalana kadar doldurun. Sonra dikkatli bir şekilde kaynayan domatesten kepçe yardımıyla alarak kavanozlara dökün. Bir kaşığı sapı yardımıyla malzemelerin aralarını açarak domatesin alt kısımlara kadar nüfuz etmesini sağlayın. İyice dolduğundan emin olduğunuz kavanozu hiç kullanılmamış bir kapakla sıkıca kapatın. Domates sosu yapar gibi tersine çevirip soğumaya bırakın. Tüm kavanozlara aynı işlemi uygulayın. Kavanozlar soğuyunca deponuza alabilirsiniz. Almadan önce sızdırma yapıp yapmadığını kontrol etmeyi ihmal etmeyin. Arada bir kapaklarına dokununuz ve şişip şişmediğini kontrol edin. Zira şişerse kavanoz hava alıyordur ve yaptığınız şey bozuluyor demektir. Haberlerden belki duymuşsunuzdur. Bu tür hazırlıklarda domatesin bozulması çok tehlikeliymiş. Direkt zehirlenmeye neden olabiliyor ve Allah korusun insanı ölüme götürebiliyormuş.

Ek olarak belirtmem gereken şeyler ise sirke ve limon tuzunu verilen ölçülerden bir miktar daha az da kullanabilirsiniz. Zira biz öyle yapıyoruz. Mesela limon tuzu yarım ölçüye indirilebilir, sirke ise iki buçuk bardak kullanılabilir.

Bu turşuyu tadan işyerinden bir arkadaş internette araştırırken bizimkine benzer ama daha kolay bir tarif bulmuş. Uzun çabalar sonunda aynı tarife ben de ulaşabildim. “Nefis Yemek Tarifleri” sitesinde bu tarifi bulabilir ve daha pek çok turşu tarifini görebilirsiniz. Sitenin oldukça körcül olduğunu da eklemeliyim.

Sözüne ettiğim bu tarifte ve internette ulaşabildiğim daha pek çok tarifte karışık turşu ya da doğrama turşu veya yine kaşık turşusu adıyla verilen tariflerde alternatif olarak beyaz ya da mor lahana, acur, kelek gibi malzemeler de kullanılmış, siz de böyle bir tercih yapabilirsiniz.

Bu turşunun bizimkinden kolay olan tarafı ise önce domatesleri doğruyor ve pişiriyor., hatta bir gece önce pişiriyor ve soğumaya bırakıyorsunuz. Ayrı bir tarafta sirke, tuz ve limon tuzunu ve hatta fazla olarak daha ekşi olması için bu tarife eklenen limonların sularını karıştırıyorsunuz. Turşuluk diğer malzemeleri doğruyor, bir güzel harmanlıyor ve sirkeli karışımla da birleştirerek domates suyunun içine katıp karıştırıyor ve kavanozlara dolduruyorsunuz. Kaynayan bir malzemeye uğraşmak istemeyenler bu tarifi daha çok sevebilirler. Tarife, streç filmle kavanozun ağzını kapatırsanız eski kapakları da kullanabileceğiniz bilgisi de eklenmiş.

Eğer tarifi denerseniz ya da önceden biliyorsanız yorumlarınızı bilmek isterim. Şimdiden afiyet olsun dileklerle.